

Erfaring med håndtering av varslingssaker ved Kunsthøgskolen i Oslo

Jørn Mortensen
Rektor
Kunsthøgskolen i Oslo

Saken

Kunsthøgskolen i Oslo mottok 18. desember 2017 varsler mot to ansatte. I tillegg ble det varslet mot Kunsthøgskolen som institusjon. Dette dreide seg om manglende referanseinnhenting ved en kalling, om at rollesammenblanding og nære relasjoner hadde hindret studenter i å varsle, og det var kritikk mot tidligere håndtering av varslingssaker.

- Sendt til Kunnskapsdepartementet
- Anonymt
- Varslingsutvalg

Håndtering av saken

Mandatet til utvalget var å undersøke påstandene i varselet. De eksterne rådgiverne i varslingsutvalget hadde i tillegg et ansvar for, på et selvstendig grunnlag, å vurdere påstandene i varslene som er rettet mot KHiO som institusjon.

Metode: skaffe kunnskap om faktum i sakene ved å innhente og sammenstille informasjon fra varslerne, de omvarslede, andre involverte og dokumentasjon fra KHiOs personalarkiv. Jobb konkret!

Det ble gjennomført møter med flere av varslerne, og det ble utarbeidet referat fra møtene som ble gjennomgått og godkjent av den det gjelder.

Håndtering av saken

Utvalget vurderte om påstandene i varslene innebar brudd på:

Forbudet mot seksuell trakassering i lov 16. juni 2017 nr. 51 om likestilling og forbud mot diskriminering (Likestillings- og diskrimineringsloven) § 13 tredje ledd:

«Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom.»

Skolens etiske retningslinjer om forholdet mellom lærer og student.

Håndtering av saken – funn:

- det er sannsynliggjort i det i en av sakene har forekommet brudd på allmenne normer for akseptabel adferd, tilfeller av seksuell trakassering og brudd på de etiske retningslinjene til Kunsthøgskolen i Oslo. Saken har ført til avskjed.
- i sak nr 2 ikke er det ikke grunnlag for å konkludere med handlinger som representerer seksuell trakassering, men det er sannsynliggjort at det har skjedd brudd på de etiske retningslinjene til Kunsthøgskolen i Oslo. Den ansatte har sagt opp sin stilling.
- i den tredje saken står vi overfor en situasjon hvor påstanden om at det har forekommet seksuell trakassering/tilnærmelser ikke er tilstrekkelig underbygget og saken må derfor avsluttes fra varslingsutvalgets side.

Håndtering av saken – funn:

Kritikk for manglende referanseinnhenting ved en kalling.

De eksterne rådgiverne fant ikke grunnlag for kritikken om at interne relasjoner mellom ansatte skal ha hindret eller vanskeliggjort varsling om eventuelle kritikkverdige forhold.

De eksterne medlemmene fant grunn til å kritisere at et varsel fra 2010 ikke ble fulgt opp. Når det gjelder de øvrige varslene er disse håndtert på en god måte, men kunne samtidig på enkelte punkt vært håndtert bedre.

Ingen politianmeldelse

Håndtering av saken – funn:

I juni 2018 kom ny informasjon direkte til meg som rektor.

Det ble opprettet ny sak.

Denne ble behandlet av Kunsthøgskolen høsten 2018 uten bruk av eksterne saksbehandlere.

Saken førte til avskjed etter vedtak i KHiOs tilsettingsutvalg i desember 2018.

Informasjon - utfordringer

- å tilfredsstille alle parter med tilstrekkelig og korrekt informasjon
 - varslere
 - omvarslede
 - nære kolleger
 - øvrige ansatte
 - nære studenter
 - øvrige studenter
 - media
 - øvrig offentlighet

#OslometMåSvare

I ukens utgave av Universitas kan du lese om en varslingssak ved den tidligere Høgskolen i Oslo og Akershus. Under en overnattingstur arrangert av den daværende høyskolen i 2017, skal en ansatt, som også var ansvarlig for turen, ha utsatt studenter for uønsket seksuell oppmerksomhet.

Varslingsnemnda ved skolen kom frem til at det var sannsynlig at innholdet i varselet stemte, og anbefalte at den ansatte skulle gis en arbeidsrettslig reaksjon. Hvorvidt dette skjedde vet vi ikke. Alt vi vet er at den ansatte ikke lenger er ansatt.

Hvorfor vet vi ikke mer? Fordi Oslomet ikke vil fortelle oss det. Med begrunnelsen at «dette er en personalsak» unngår Oslomet å uttale seg om noe som absolutt har offentlighetens interesse. For alt vi vet kan det som trolig var en vond sak om upassende oppførsel i en situasjon med et ujevnt maktforhold ha gått upåaktet hen.

Eller ikke. Oslomet vil ikke fortelle oss det.

Det er også godt mulig at den ansatte fikk en reprimande fra sin arbeidsgiver, innså sine egne feil, og valgte å si opp sin stilling som følge av saken.

Det vet vi i så fall ikke. Oslomet vil ikke fortelle oss det.

Det kan hende Oslomet ikke plikter å kommentere denne personalsaken. Men betyr det at de ikke bør kommentere den? Universitas mener nei. Se for eksempel på Kunsthøgskolen i Oslos håndtering av de siste års varselsaker. Etter at #metoo-boblen sprakk i 2016 tok skolen et etterlengtet oppgjør med seg selv, i all offentlighet. Og da skolen i begynnelsen av inneværende år avskjediget sin andre ansatte som følge av anklager om seksuell trakassering, ble det annonsert offentlig etter få uker.

Åpenhet om håndtering av slike saker er ikke bare positivt for aviser som trenger noe å skrive om. Det er helt nødvendig for å opprettholde tilliten til at systemene som skal beskytte studenter og ansatte faktisk fungerer som de skal. Gjør de det på Oslomet? Det vet vi ikke.

Hvorfor ikke? Oslomet vil ikke fortelle oss det.

Åpenhet om håndtering av slike saker er nødvendig for å opprettholde tilliten til systemene som skal beskytte studentene

Se for eksempel på Kunsthøgskolen i Oslos håndtering av de siste års varselsaker. Etter at #metoo-boblen sprakk i 2017 tok skolen et etterlengtet oppgjør med seg selv, i all offentlighet. Og da skolen på begynnelsen av inneværende år avskjediget sin andre ansatte som følge av seksuell trakassering, ble det annonsert offentlig etter få uker.

Universitas leder 23. jan 2019

Informasjon - utfordringer

- å opprettholde / bevare arbeidsmiljø og læringsmiljø
- rektor og direktør ble sittende alene med saken for institusjonen

Informasjon - utfordringer

- å opprettholde / bevare arbeidsmiljø og læringsmiljø
- rektor og direktør ble sittende alene med saken for institusjonen
- noen vil ikke være fornøyde med resultatet !

KUNSTHØGSKOLEN I OSLO
OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS

Jeg lagde teksten for å slå fast at jeg og flere med meg, fortsatt er misfornøyde med hvordan ledelsen har håndtert varslings sakene.
- anonym student

KUNSTHØGSKOLEN I OSLO
OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS

Uro på Kunst- høgskolen før rektorvalget

Maria T. Pettróm

Få uker før rektorvalget dukket det igjen opp kritikk av ledelsen i en trapp på KHiO.

It seemed more important to you to remove the text on the outside than the pigs on the inside.»

Slik lød teksten som møtte ledelsen ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) på vei opp trappen til sine kontorer fredag 8. mars. Teksten minnet mye om den flengende kritikken som dukket opp i skolegården første dag etter ferien i august i fjor, der skolens håndtering av varslerne om seksuell trakassering var blant temaene.

Jeg lagde teksten for å slå fast at jeg, og flere med meg, fortsatt er misfornøyde med hvordan ledelsen har håndtert varslings sakene, sier KHiO-studenten som står bak den nye teksten.

Hun ønsker å være anonym og presiserer at det ikke var hun som sto bak trappeteksten fra august. Aftenposten kjenner studentens identitet.

Rektorvalg 4. april

4. april er det rektorvalg ved KHiO. Jørn Mortensen, som har vært rektor siden 2015, stiller til gjenvalg for fire ny år. Svenske Måns Wrangé stiller som Mortensens motkandidat.

I sin rektorperiode har Mortensen måttet håndtere rekken av #metoo-saker som har preget skolen de siste årene. I sitt valgprogram skriver Mortensen at håndteringen av disse sakene har vært krevende, men at han håper åpenhet og tydelighet i håndteringen har bidratt til at KHiO kommer videre.

Mortensen ønsker å fortsette det holdningsskapende og kunnskapsbyggende arbeidet, særlig knyttet til lærerrollen. Han forteller at det blant annet er innført pedagogiske kurs for alle nyansatte som berører disse problemstillingene.

Det vil fortsatt være viktig å styrke og

FAKTA

Varslingssakene

I desember 2017 mottok Kunnskapsdepartementet varsel om alvorlig seksuell trakassering ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO).

Varlene gjaldt totalt tre ansatte, tilknyttet skolens to avdelinger for scenekunst. I en av sakene strakk varlene seg tilbake til 1990-tallet.

På et allmøte 20. juni 2018 ble skolens ansatte og studenter orientert om konklusjonene i de tre varslings sakene.

I to av sakene ble det konkludert med at det hadde skjedd brudd på skolens etiske retningslinjer. En av lærerne fikk sparken. Den andre sa opp.

I den tredje saken konkluderte varslingsutvalget med at påstanden om seksuell trakassering ikke var tilstrekkelig underbygget og at saken derfor avsluttes.

Noen dager etter at varslingsutvalget avsluttet sin undersøkelse, mottok skolens ledelse nye varsler om den tredje læreren.

18. desember vedtok KHiOs tilsetningsutvalg å gå til oppsigelse. Den 8. januar 2019 trådte oppsigelsen formelt i kraft.

å sikre gode rutiner for varsling og håndtering av alle typer tilbakemeldinger som dreier seg om mobbing og trakassering, skriver han i en e-post.

Likestilling og mangfold

Mortensen motkandidat er kunstner, pedagog, kurator og skribent Måns Wrangé. Han var rektor for Kungliga Konsthögskolan i Stockholm fra 2008 til 2014, og skal i denne perioden blant annet ha jobbet aktivt for likestilling og mangfold ved skolen, ifølge SVT.

Da jeg begynte min tjeneste som rektor hadde Kungliga Konsthögskolan en mannlig dominans av lærere på ca. 70 prosent. Etter et par års metodisk arbeid fikk skolen for første gang en jevn kjønnsfordeling blant professorene, skriver Wrangé i en e-post.

I sitt valgprogram for Kunsthøgskolen i Oslo presenterer Wrangé flere forslag til tiltak mot diskriminering, seksuell trakassering, mobbing og maktmisbruk, basert på sine erfaringer fra Stockholm.

På spørsmål om kritikken i trappen, svarer Wrangé:

Min prinsipielle holdning er at all kritikk fremmet av studenter eller ansatte - uansett hvilke midler den presenteres med - skal ønskes velkommen og tas på største alvor. Kritikk skal møtes med debatt og konkrete og effektive tiltak, og ikke med stillhet.

Lite transparens

Jens Martin Hartvedt Arvesen, en av flere studentrepresentanter ved skolen, mener studenten bak trappeteksten delvis har et poeng.

Jeg tenker at kritikken kanskje er berettiget. Jeg opplever også at ledelsen er litt tilbakeholden med tanke på åpenhet i behandlingen av varslings sakene, sier han.

Samtidig understreker han at det kan være vanskelig for studentene å få øye på det forebyggende arbeidet som utføres av skolens styre.

AFIENPOSTEN 25. MARS 2019